

Bränningen

Medlemsblad för Söderhamns Kust & Skärgårdsförening

- Årgång 36 -

Nr 1 2024



Innehåll:			
Sid 2	Ordförandeord	Sid 10-11	om Bränningen
Sid 3-4	Svartsundsrännan	Sid 12-13	En händelse 1953
Sid 4-6	Årsmötes-handlingar	Sid 14	Lars Brolin på DiBiS
Sid 7	Adventskaffet	Sid 15	En efterlysning
Sid 8-9	Drunkningsolycka	Sid 16	INBJUDAN t. ÅRSMÖTE

Skärgårdsvänner!



När jag nu författar dessa ord vräker snön ner. Så vi som väntar på något gott får väl ge oss till tåls några veckor till.

Verksamhetsåret avslutades med det traditionella och mycket uppskattade adventskaffet på museet och som framgår av verksamhetsplanen kommer vår verksamhet i huvudsak bedrivas som tidigare år.

Österdagarna genomfördes på samma sätt som skett de senaste åren. Detta arrangemang har tidigare år givit oss ett litet överskott som varit betydelsefullt för vår verksamhet. Tyvärr så inte 2023, då villkoren för kommunens arrangemangsbidrag har ändrats till föreningslivets nackdel. Hur vi gör fortsättningsvis kommer styrelsen att diskutera under våren 2024. Det vore synd om vi inte kan fortsätta med Österdagarna som lockat många besökare och deltagare till de populära stadsvandringarna på Öster.

I denna utgåva av Bränningen kan ni också läsa en artikel rörande Svartsundsrännan författad av Lennart Andersson, tidigare ordförande för vår fina förening och tillika projektledare vid den renovering som blev klar 2006.

Här kan jag komplettera med att vi genomförde ett nytt möte med kommunen 2022-08-30 där bl.a. diskuterades framtida skötsel av Rännan, men också hur vi ska få ner båtarnas (och skotrarnas) hastighet vid genomfart, till exempel genom "fartkameror" av den typ som finns i stan och som upplyser om hastigheten. Trots påminnelse 2023-02-07 har vi fortfarande inte erhållit något svar från kommunen. I september 2022 publicerades också en insändare i Söderhamns-Kuriren där aktuell problematik diskuterades.

Som den kreativa förening vi är har vi dock, i väntan på kommunens svar, tagit saken i egna händer och för några påsar Doggy i arvode anställt en båtvakt, så bäva månne nu fartsyndarna.

Ni är alltid välkomna att kontakta mig med synpunkter m.m. på 070-569 49 47 eller nils.stefansson@nastefansson.se. Om ni ringer och jag inte svarar, lämna meddelande eller skicka sms.

Tyvärr får jag konstatera att någon tillnyktring vad avser de ledare i världen som polariserar vårt spända världsläge inte skett sedan publiceringen av förra Bränningen, snarare tvärtom! Förhoppningsvis kan vi skönja en något bättre värld framåt sommaren.

*Nils Stefansson
Ordförande*



För några påsar Doggy i arvode har en båtvakt anställts, så bäva månne nu fartsyndarna. "GRRR..."



OMSLAGSBILDEN:

En idyllisk och lugn bild i november 2023 med Svartsundsrännan på väg in i vinterdvala.

Men är det så idylliskt? Vilka orosmoln lurar över Svartsundsrännan?

Läs Lennart Anderssons rapport på nästa sida!

FOTO: Monica Palmqvist

Svartsundsrrännan



Svartsundsrrännan, daterad 30/8 1894.



Gjutningsarbete vid renoveringen 1928.

Nu har det gott 16 år sedan Svartsundsrrännans senaste restaurering genomfördes. Minnena finns kvar från detta projekt och är ofta återkommande. Jag flyttade till Söderhamn 2003. Sista åren i Jämtland jobbade jag med ett eget företag, där projektarbeten var de mest aktuella, med EU-projekt och arbetsmarknadsutbildning. Jag var då 64 år och hade tagit ut tidig pension eftersom jag hade på känn att det inte var någon mening att söka efter nya objekt i mitt företag.

Men jag hade en tanke att genomföra utbildningar inom miljö för Skärgårdsbor. Hade avslutat ett miljöprojekt i Jämtland med inriktning på kompostering. Därför besökte jag Kust & Skärgårdsföreningens årsmöte för att skaffa kontakter. Min son Torbjörn Andersson var också närvarande

och motionerade om att man måste göra något åt Svartsundsrrännan.

Beslutet blev att tillsätta en arbetsgrupp som skulle göra en förstudie. Min son tyckte att nu hade jag så litet att göra, nu när jag pensionerat mig, att jag kunde ta på mig att vara projektledare. Arbetsgruppen bestod av Raoul Kullberg, Hans Fryklund, Torbjörn Andersson och undertecknad.

Jag har jobbat med många projekt och oftast är finansiering det stora problemet och det mest tidskrävande. Men detta löstes mycket snabbt, mest på grund av arbetsgruppens snabba sponsorsjagande. På 3 månader hade 300 000:- samlats in, vilket var kravet av föreningen för att kunna starta projektet.

Vi fick ett bidrag av Landsbygdsprogram-

met på 25 000:- för att kunna göra en förstudie, vilket inte skulle räcka så långt när en den billigaste offerten på en Miljökonsekvensbeskrivning var på 65 000:- Det hela löstes genom att jag hittade en Miljökonsekvensbeskrivning på nätet, som hade vissa likheter med vårt projekt. Jag använde den som mall som till slut blev en 30 sidig beskrivning, som skulle kopieras i 13 exemplar som var antalet i Miljödomstolen. Jag reste upp till Östersund med 13 pärmar, som sedan någon månad resulterade i en domstolsförhandling på CFL.

När man nu 16 år efteråt tänker efter, så har jag aldrig drivit ett projekt som blev så perfekt i tid, ekonomi och genomförande. Visst uppstod problem som för mycket massor, markavtal, lerådrar, och för hård

Forts. nästa sida



Mot Norrfjärd, 26 april 2006.



Mot söder, 30 maj 2006.

bilder: Lennart Andersson

Forts. från föreg. sida

botten i den norra infarten, som fördröjde och fördyrade den norra infarten. Men allt löstes och avslutningsmiddagen för de inblandade, sponsorer, kommunen, föreningen med flera kunde genomföras med en fördröjning på tre veckor.

Men ett stort problem kvarstår, det framtida underhållet. Kravet från Miljödomstolen var att det framtida underhållet skulle vara beslutat, för att domstolens godkännande skulle gälla. Den 27 sept. 2006 inbjöds undertecknad Skärgårdsföreningen, Tore Johansson Skatöns samfällighet och Wim Wreken Segelviks samfällighet, till ett möte med kommunen för att diskutera huvudmannaskapet.

I dag, 16 år senare, har ännu inget beslut tagits av kommunen trots påtryckningar i maj 2007, maj 2012 november 2013 och juni 2019.

Efter en träff vid ett annat möte ville Skärgårdsenheten att vi skulle tillskriva fullmäktige och berätta om problemen med underhållet av Svartsundsgränsen, enär enheten inte hade någon budget för underhållet. Den skrivelsen skickades i juni 2019. Vad blev resultatet? Jo skrivelsen skickades till Skärgårdsenheten för utredning och där blev den liggande.



Premiär för genomfart den 10 juni 2006.

Foto: Lennart Andersson

Ännu idag har inget beslut fattats om det framtida underhållet.

/Lennart Andersson



Söderhamns Kust & Skärgårdsförening Verksamhetsberättelse för år 2023

Styrelse mm:

Ordförande

Nils Stefansson

Revisorer

Barbro Ahl

Vice Ordförande

Gunilla Häggbom

Erik Nilsson

Kassör

Barbro Olsson

Ersättare

Sven Andersson

Sekreterare

Denny Månsson

Eivy Nilsson

Övriga ledamöter

Sven Gunnar Johansson Astrid Forslund

Valberedning

Eilert Andersson, Lotten Norling

Lennart Nilsson

Bränningen-kommitté

Sture Claesson

Ersättare

Hans Fryklund

Hans Fryklund

Anders Burman

Lennart Andersson

Curt Risell

Barbro Olsson

Skärgårdarnas Riksförbund och Hembygdsförbundet

Ekonomi, Möten m.m.

Ekonomi är stabil, vi gjorde en vinst på 15 322kr inkl. finansiella intäkter vilket vi betraktar som OK då vi inte fick något kommunalt evenemangsbidrag på de Österdagar vi arrangerade i juli.

-Under året har styrelsen haft sex protokollförda möten.

-Årsstämman genomfördes 2023-03-29 där Lars Lindstedt också berättade om Storjungfrun och visade bilder.

-Österdagarna genomfördes 11-13 juli men Storjungfruresan som skulle ske den 16 juli fick ställas in med kort varsel på grund av otjänligt väder.

-Medlemsmöte genomfördes 8:e november. Då fastställdes stadgeändring och Sture Claesson visade bildspel om arkeologiska utgrävningarna på Faxeholmen.

-Vi bjöd in till Adventskaffe vid 1:a adv. den 3:e december. (se sidan 7)

Forts. nästa sida

Forts. från föreg. sida

-Föreningen har fortsatt med att dokumentera alla våra föremål. På hemsidan kan man se hur långt vi kommit. Det finns fortfarande mycket information att lägga till och registrera om varje föremål.

-Under året har två städdagar genomförts. Ett fönster har renoverats.

-Tätning runt en av skorstenarna har utförts med god hjälp av gymnasieskolans bygglinje.

-Vår hemsida uppdateras kontinuerligt.

-Komplettering av kontaktuppgifter i medlemsförteckningen ajourförs.

Söderhamn 2024-03-01

Nils Stefansson

Gunilla Häggbom

Barbro Olsson

Denny Månsson

Astrid Forslund

Sven Gunnar Johansson

Lennart Nilsson



"HANT-
VERK"
och
"ÖSTER-
VAND-
RING"
på Öster-
dagarna
2023.



Verksamhetsplan för 2024

Föreningens uppgift är att värna om och vårda kustens miljö och dess kulturarv och föra detta vidare till kommande generationer. Föreningen vill ge utrymme för den bofasta och yrkesbedrivande befolkningens behov liksom öka möjligheterna till ett rikare friluftsliv och fritidsverksamhet för alla. Vi vill sprida information och kunskap om skärgårdens historia, natur och kultur.

För att lyckas med dessa målsättningar är av största vikt att samarbeta med kommunala organ och andra kulturorganisationer. Vår ambition är att utifrån detta samarbete stimulera till initiativ som gagnar kusten och dess utveckling. Föreningen är ansluten till Gästrik-Hälsinge Hembygdsförbund och Skärgårdarnas Riksförbund.

Jan-mars

Bränningen nr1 manusstopp 21/2. Årsmöte 21/3.

April-juni

Bränningen nr2 manusstopp 27/5. Inbjudan till städdag i början på juni.

Styrelsemöten 10/4, 15/5, 12/6. Den 12/6 bestäms tid för kommande styrelsemöten.

Juli-sep

"Österdagarna" 9-11/7. Visning av Storjungfruns fyr 14/7.

Okt-dec

Bränningen nr3 manusstopp 21/10. Adventsfirande på Gäddan 1:a advent.

Övrigt

Öppethållande på fiskarmuseet Gäddan sker, förutom Österdagarna och Adventskaffet, genom bokning på tel. 070-816 84 11. Helst ser vi att det blir minst 6 personer. Minimipriser 200 kr/grupp.

(Med reservation för ev. ändringar).

/Styrelsen

Budget för verksamhetsåret 2024

Intäkter

Medlemsavgifter	69 000,00
Anslag o. gåvor	1 500,00
Lotterier, möten	3 000,00
Aktiviteter Österdagarna	5 000,00
Adventskafe	2 000,00
Summa intäkter	80 500,00

Kostnader Gäddan

Försäkringar	2 600,00
El, VA, Renhållning	21 000,00
Snöröjning, gräsklippning	5 000,00
Underhåll av fastighet	20 000,00
Summa kostnader Gäddan	48 600,00

Kostnader förening

Administration	11 000,00
Medlemsmöten	2 000,00
Annonser, broschyrer	2 000,00
Föreningsavgifter, SRF, Hembygdsförb.	8 000,00
Bränningen, Hemsidan, Porto,	32 000,00
Arrangemangsutgifter	10 000,00
Summa föreningskostnader	65 000,00
Underskott	-33 100,00
Summa kostnader totalt	80 500,00



Resultaträkning 2023

2023-01-01 -- 2023-12-31

RÖRELSENS INTÄKTER

Nettoomsättning	0,00
Övriga rörelseintäkter	105 500,00
SUMMA RÖRELSENS INTÄKTER	105 500,00

RÖRELSENS KOSTNADER

Råvaror och förnödenheter	-20 603,95
Övriga externa kostnader	-70 962,00
Personalkostnader	-0,00
SUMMA RÖRELSENS KOSTNADER	-91 565,95
RÖRELSERESULTAT	13 934,05
FINANSIELLA KOSTNADER OCH INTÄKTER	1 388,41
ÅRETS RESULTAT	15 322,46



"Frid o. Gnid" på scenen, Österdagarna 2023

Balansräkning 2023

2023-01-01 Perioden 2023-12-31

TILLGÅNGAR

Omsättningstillgångar			
Kassa och bank	104 323,18	8 985,46	113 308,64
Summa omsättningstillgångar	104 323,18	8 985,46	113 308,64
SUMMA TILLGÅNGAR	104 323,18	8 985,46	113 308,64

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital	-75 013,25	0,00	-75 013,25
Årets resultat	-18 966,93	-15 322,46	-34 289,39
	-93 980,18	-15 322,46	-109 302,64
Övrig egna insättningar	-3 100,00	-3 100,00	0,00
Summa eget kapital	-97 080,18	-12 222,46	-109 302,64

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	-6 993,00	2 987,00	-4 006,00
Förutbetalda medlemsavgifter	-250,00	250,00	0,00
Summa Kortfristiga skulder	-7 243,00	-3 237,00	-4 006,00

SUMMA EGET KAPITAL O. SKULDER	-104 323,18	-8 985,46	-113 308,64
--------------------------------------	--------------------	------------------	--------------------



ADVENTSKAFFET PÅ GÄDDAN

Adventskaffe på Fiskarmuseet en uppskattad tradition. Värmen strålade emot besökarna redan ute på tunet där marschaller, eldkorgar och glögg värmd gott! Väl inne blev det kaffe med advents-
doppa i förstaadventsljusets sken...



Nedan

Göran Forslund, Hans-Ove Lindberg och Anita Sundberg i stugvärmen vid köksbordet.

T.h.

På övervåningen hittar vi en av kvällens värdinnor Anita Johansson, mitt i bild, med gästerna Monica och Sven-Åke Damström.



T.v.

Glögg serverad från utebänken av Sven Gunnar Johansson t.v. och Denny Månsson t.h. I mitten Görgen Larsson och Hans Fryklund.



T.h.

Sven Andersson, Gunnar Silverkvärn och Christina Andersson.

Nere t.h.

Anita Johansson samt Siv & Björn Larsson, medlemmar sedan starten 1982.



Ulf Karlsson och Lennart Svedberg kollar båtmodellerna, till salu i utställningsrummet.

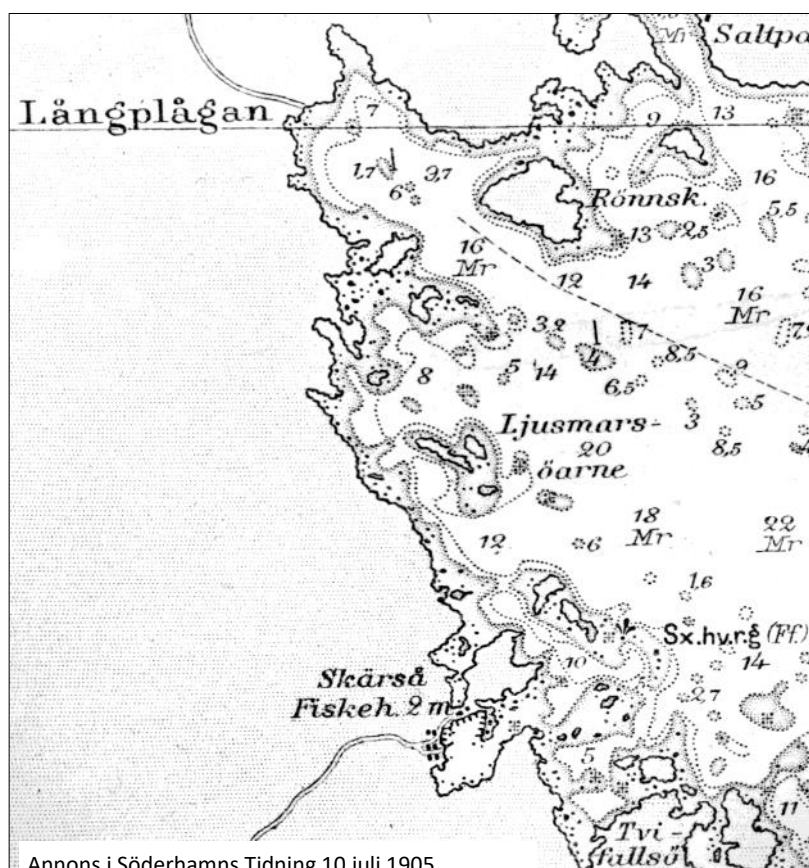


Adventskaffe-
fotografier,
Hans F. &
Sture C.

DRUNKNINGSOLYCKA UTANFÖR SKÄRSÅ

I förra Bränningen skrev **Lennart Svedberg** om den tragisk olyckan vid norra inloppet till Svartsundsrännan den 22 juli 1905. Då omkom genom drunkning fem personer, som var på väg från Prästgrundet till Söderhamn. Ett tilltagande oväder orsakade att båten kantrade och gick till botten.

Då hade en liknande tragedi endast två veckor tidigare, den 7 juli, även drabbat Skärså fiskeläge. Bränningens sökande efter uppgifter om denna olycka fick napp hos **Dennis Vestlund**, fiskare i Skärså, som lånat ett tidningsurklipp till Bränningen, liksom **Roger Bergström**, som skrivit boken om Skärså och kunde bistå med ytterligare fakta och tidningsurklipp.



Annons i Söderhamns Tidning 10 juli 1905

Två syskonpar drunknade. En sorglig olycka ägde i fredags 7 m. rum vid Skärså fiskeläge i Norr-ala. Vid 9-tiden afseglade från fiskeläget en fiskarbåt, i hvilken befunno sig Lars Johansson 25 år, hans syster Hanna 16 år, båda barn till fiskaren Frans Johansson i Sjettene, systrarna Sally och Hanna Sahlin, respektive 16 och 14 år, döttrar till fiskaren J. Sahlin samt 21-åriga Lars Herman Nordlund från Åkre, enligt uppgift för att lämna mjölk till ett vid Långplåga lastageplate lig-gande fartyg. Båten hade dock hunnit knappt 30 famnar från land förrän den fattades af en kastby, samt kantrade och drogs ned i djupet, hvarvid de fyra ofvannämnda unga människorna omkommo. Herman Nordlund höll äfven på att få sätta till lifvet, emedan flickorna gripit tag i honom, men släppte taget, då han ropade: »nu går jag till botten.» Han sjönk, men lyckades komma upp och grep fast i den ofvan vatt-net varande masttoppen samt räddades af fiskarne Lars Alström i Kolsta och Anders Axling i Källene, hvilka skyndat till olycksplatsen. Lars Johansson, som uppgifves ha varit skicklig sjöman och mästorsimmare blef neddragen i djupet af två af flickorna, hvilka i döds-ångesten grepo fast i honom, den ena i armen, den andra i benet med sådan styrka, att de ännu tre timmar efter olyckan, då deras lik återfunnos höllo sina tag, så att, då den unge mannen uppdrogs, följde de båda flickorna med. Alla försök att återkalla dem till lifvet var utan resultat.

Forts. >>>>

Döde:

Att
Gud efter sitt allvise råd
behagat hädankalla våra kära barn

LARS
född den 4 Mars 1880 och

HANNA
född den 6 Oktober 1889

som genom olyckshändelse omkommo den
7 Juli 1905 vid Skärså, djupt sörjda
och saknade af oss föräldrar, syson,
släktingar och många vänner, ha vi
den smärtsamma plikten tillkännagifva.
Skettene, Norralla den 8 Juli 1905.
Frans och Helena Johansson.
Sv. ps. 489: 5, 6 v.

Att
Gud efter sitt allvise råd behagat
hädankalla genom drunkning
våra älskade barn

Sally och Hanna Sahlin
i Skärså. Fredagen den 7 Juli kl. 9 f.
m. i en ålder af 16 och 14 år, djupt
sörjda och innerligt saknade af oss för-
äldrar, två bröder och två systrar
samt öfriga släktigar och vänner ha
vi den smärtsamma plikten
tillkännagifva.
Norralla & Skärså den 7 Juli 1905.
J. Sahlin, Sara Sahlin.
Sv. ps. 467: 12, 13 v.
Älskade i lifvet, saknade i döden.

Sjökortet är från 1963, där utprickning av farleden till lastageplatsen i Långplågan ännu finns kvar, vilket omnämns i början av texten.

I tidningen står det också att de "avseglade från fiskeläget vid 9-tiden" till lastageplatsen, som ligger cirka 3,5 km norr om Skärså.

I dödboken står det "Drunkning af våda vid segling, Skärså-sundet" berättar Roger Bergström liksom att Frans, far till Lars och Hanna, var stuvare och arbetsledare vid nämnda lastageplats.

Den sorgliga händelsen har icke all-
nast vållat bitter sorg i de omkomnas
familjer utan ock väckt en djup för-
stämning vid fiskläget och i de om-
komnas hemtrakt.

Någon olyckshändelse lär icke vid
kusten hafva timat sedan år 1884, då
tre fiskare under hemfärd från Söder-
hamn drunknade utanför fiskläget. Af
dessa återfunnos tvenne, men den tred-
jes lik fann man aldrig.

De omkomna fördes i går afton till
Norråla kyrkogård och det var gripande
ögonblick, som väl aldrig glömmas
af dem, som deltog i de ungas sista
jordfärd. Till likföljet slöto sig efter
hand från alla vägar kommande män-
niskor, hvilka ville visa de omkomnas
djupt förkrossade anhöriga sitt delta-
gande.

En dyster förstämmning gjorde sig
gällande och i synnerhet då kistlocken
på kyrkogården aftagit, märktes bland
den talrikt samlade menigheten en djup
rörelse vid åsynen af dessa förhopp-
ningsfulla unga, som så hastigt ryckte
bort.

På kyrkogården höll organisten hr
G. A. Nyberg ett gripande tal, erinrade
om hur oförmodadt döden ofta kom-
mer och särskildt i detta fall, då för-
äldrars ålderdomsstöd så våldsamt ta-
gits ifrån dem.

Såväl före som efter talet sjöngs en
psalmvers och knappt något öga för-
blef torrt i denna stund af gripande
sorg.

Sedan locken på de fyra kistorna,
ånyo påatta, inburos de döda i beatt-
ningshuset.

Kistorna voro rikt smyckade med
kransar och blommor bland hvilka
märktes en särdeles vacker krans från
godtemplarlogen »Vikingaborg» i Sken-
sta, som deltog i liktåget, hvilken och
de döda hade tillhört. Flerstädes flagga-
des på halfstång efter vägen där liktå-
get passerade.

Jordfästningen äger rum om söndag
kl. 10 f. m. och kommer att förrättas
af kyrkoherde Hj. Berner, som förut
under året konfirmerat två af flickorna.
Man väntar att större delen af sock-
nen skall komma att närvara vid detta
tillfälle.

Söderhamns Tidning 17 juli 1905

**En gripande begravnings-
akt** ägde i går rum å Norråla kyr-
kogård, då stoftet af genom drunkning
i Skärså hamn omkomna vigdes till
den sista hvilan. Jordfästningen för-
rättades af komminister E. G. Theger-
ström från Trönö som med ledning af
bibelordet »Herren gaf och Herren tog,
välsignadt vare Herrens namn» höll
ett gripande tal. Efter jordfästningen
utfördes godtemplarordens begravnings-
ceremoni. Till sist bringade hr E.
Wibling de aflidna ordenesyskonen ett
sista tack från godtemplarorden.

Detta var den första godtemplarbe-
grafning som ägt rum å Norråla kyr-
kogård.

En stor människoskara öfvervar den
gripande och högtidliga akten.

Enligt texten ovan verkar det inte har varit någon begravningsakt
inne i kyrkan utan den var på kyrkogården där de några dagar
senare jordfästes. Det verkar enligt annat klipp som att kyrko-
herde Hjalmar Berner skulle förrätta jordfästning, men det blev
E.G. Thegerström som var komminister i Trönö 1905-1912. Ber-
ner blev kanske sjuk?

Jag tror att man förr i tiden, liksom idag kan ha en akt bara på
kyrkogården

Flera tidningar har ungefär samma text den 18 juli, men dom har
nog tagit det från Söderhamns Tidning. Även Kuriren har denna
text.

Fadern till de drunknade Sally (f.1889) och Johanna (Hanna, f.
1891) var Jonas (Andersson) Sahlin (1856-1929), gift med Sara
Jonsdotter från Styvje.

I Söderhamns Tidning den 1 maj 1929 stod det om Jonas Sahlin,
efter hans bortgång, bland annat följande:

*"Han var en kärngubbe av den gamla stammen, som icke drog sig
för några strapatser. Han var hjälpsam mot de svaga och fattiga,
och lämnar ett stort tomrum efter sig bland alla som lärt känna
den präktige hedersmannen."*

Den som vill veta mer om Jonas kan läsa i Skärsåboken s. 177-
178. Familjen Sahlin bodde vintertid i Svartvik, men hade stuga i
Skärså.

/Roger Bergström

BRÄNNINGEN

N° 1 1994. SÖDERHAMNS KUST- och SKÄRGÅRDSFÖRENING.

Härmed hälsas Du hjärtligt välkommen
till vår förenings

Å R S M Ö T E

Torsdagen den 24:e Mars kl 1900.

Lokal: GODTEMPLARGÅRDEN, Åsgatan 9, Söderhamn.

(Utdrag ur Söderhamns Tidning, mänd. 29/12 1913)

EN HEMSK BELÄGENHET.
2 DYGN PÅ ETT SKÅR UNDER SNÖSTORM.
Mannen drunknar i hustruns åsyn.

En ödesdiger jul fick fiskaren Hans Hedman och hans hustru från Granön upplefva. De hade julaftonen varit till Vallvik för att sälja fisk samt afreste i motorbåt därifrån vid 7-tiden på kvällen. Vid Kalfhararne slungades båten af den svåra stormen upp mot klipporna och krossades fullständigt. De båda makarna kunde med knapp nöd rädda sig upp på klipporna, där de utan skydd fingo tillbringa den stormiga julnatten, juldagen, påföljande natt samt annandagen, utan att någon människa hörde deras rop om hjälp. Annandagen blef dock för hustrun den värsta. Mannen sökte då med hjälp af de spillror som funnos kvar af båten, begifva sig över till fastlandet. Isen brast dock under honom och utmattad som han var af hunger och köld, sveko snart krafterna. Han uppgaf hoppet, sade ett farväl åt sin hustru samt sjönk ned i djupet.

Hustruns förtvivlan kan lättare tänkas än beskrifvas. I sin nöd började hon ropa och nu observerades nödroppen från Vallvik, varifrån hjälp snart anlände. Stelfrusen och utmattad fördes hon iland och bereddes välbehöflig vård. Vid företagen draggning fann man snart hennes döda man. Den under så sorgliga omständigheter borttryckte mannen efterlämnar förutom hustrun flera minderåriga barn i små omständigheter. Hur det går med hustrun efter de genomgångna strapatserna kan ännu ej sägas. Den sorgliga händelsen har väckt stor förstämning härute, skrives från Vallvik.

(Utdrag ur Söderhamns Tidning, fred. 2/1 1914)

U P P R O P.

I sorg och nöd har änkan efter fiskaren Hans Hedman på Granön och hennes barn kastats efter de hemska julnätter som hon och mannen tillbragte ute på det öde skår, dit de kastats af stormen. Genom mannens hemska död i vågorna står hon och hennes 8 barn - af hvilka endast en son lär kunna bidra med något arbete - nu inför nöd och elände. Helt säkert vill mången bättre lottad med en människa bidra till att lätta bekymren för den så hårdt prövade familjen och det redan förut fattiga hemmet. Gåfvor till familjen Hedman kunna insamlas till Söderhamns Tidnings expedition, som sedan skall sända de insamlade medlen vidare. Vid liknande tillfällen har vår vädjan till barmhärtiga medmänniskor ej förklingat ohörd och vi hoppas att detta icke heller nu blir fallet. Börja året med en god gärning!

Insamlade gåvor redovisas sedermera genom tidningen.



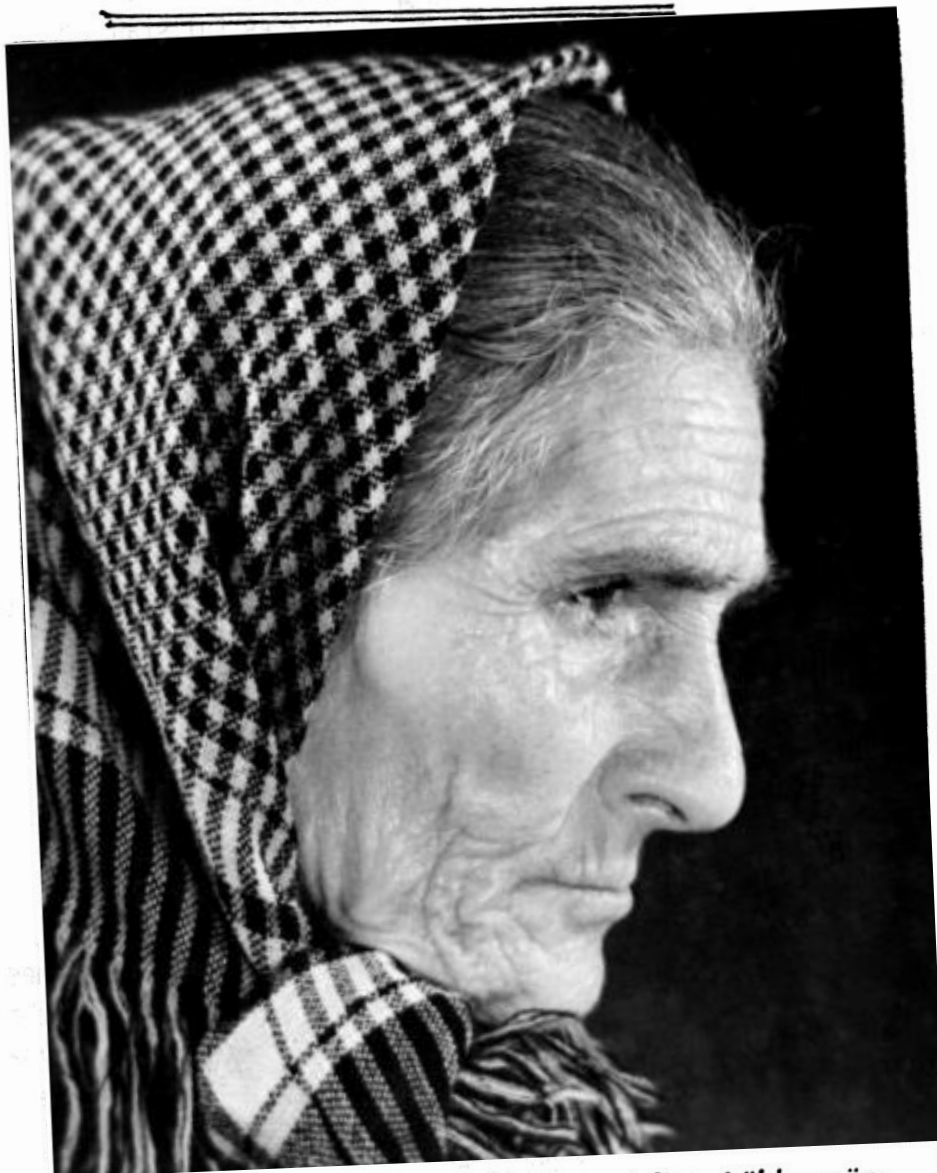
SÅ HÄR SÅG BRÄNNINGEN UT FÖR 30 ÅR SEDAN. ÅTTA SIDOR I A5-FORMAT. INGEN FÄRG.
Ur innehållet nr1 1994:
-Välkommen till ÅRSMÖTE 24/3 (för 30 år sedan).
-En runa om vår ordf. Sven Nordlund som avled 3/1.
-Årsberättelse från 1993, "Skärgårdsminnen", samt detta tidningsreferat om "Granö-Ida".

BRÄNNINGEN har haft lite olika utformning genom åren. Skärgårdsföreningen bildades 1982 och 1984 kom förslag att medlemsbladet skulle heta "Labyrinten".

Men snart blev namnet "Bränningen" och i A5-format, men från och med nr1 2014 är formatet A4 och i färg.

Den kvinna som omtalas i
tidningsnotiserna på föregå-
ende sida är den omtalade

"Granö-Ida"



Fotografen Per Forsell i Hälsingmo, specialist på äldre män-
niskor, har tagit bilden på Granö-Ida. Hon hade ett fascine-
rande ansikte, säger han, och berättar att hon arbetade hela
livet. 70 år gammal plockade hon 1 000 liter lingon och sål-
de på export.

"Granö-Ida" var
Lars-Ove Flod-
bergs mammas
mormor.
Lars-Ove, som
skall berättar om
"Fiske förr och
nu" på vårt års-
möte nu den 21
mars...

BRÄNNINGEN
Söderhamns Kust- och
Skärgårdsförening

Redaktion:
Olle Berglund Tel: 0270-60888
Elsie Tapper " 0270-60621
Sture Claesson " 0270-11613

Året är 1953 och en åttaåring har sommarlov

Text och bilder Hans Tjernström

DEL 1



Hans Tjernström föddes 1945 i Söderhamn men fick snart börja flytta runt med familjen då pappan var präst och fick tjänst på olika platser i mellannorrland. Mamma hade sina rötter i Söderhamn och en gammelmöster var kokerska på Långvinds herrgård, där släkten arbetat och bott sedan 1687. Därför slog de sig ner i Saltpanna beläget på Långvindslandet på södra sidan av Korsholmsudden norr om Skärså. Den här berättelsen handlar om resan från Näliden i Krokom till kusten vid Skärså.

Den stolta, genomkloka gamla katten anar oråd. Huset andas uppbrott. Väskor packas, blomkrukor bärs omkring. Hönsen och grisen ska PipLarssons ta hand om och fåren ska till Pettersson i Smedsåsen. Till sist – så nesligt – placeras katten i en kartong. Visserligen med rejäla lufthål. Men ändå....

Så iväg till järnvägsstationen. Bagaget polletteras. Vilken suverän service! Alle man - mamma, pappa lillebror Arne och jag - ombord på rälsbussen som ska ta oss de tre milen till Östersund. Och tror ni inte att min fingerfärdiga filur till lillebror, på den korta turen, lyckas pillra ledigt till upptaget på toalettdörren! Många olyckliga kommer, tittar, ruskar på huvudet och går därifrån med benen i kors. Lillebror blir allt rödare om kinderna. Pappa anar ett samband. Lånar konduktörens tång och låser upp! Det går en kollektiv suck av lättnad genom vagnen.

I Östersund väntar ett snälltåg på oss som ska ta oss till Kilafors. Under färden kommer plötsligt en ung vattenkammad man i vit rock som slår på en gonggong och ropar:

-Fussta lunsen sörverad!

Mamma förklarar att det är en stockholmare och de låter så där. Vår "luns" är svettiga ostmackor till ljummen vinbärssaft. Medan vi äter matsäck passar vår katt på att rymma och går runt i vagnen och bekantar sig med medpassagerarna. En trivselhöjare.

I Kilafors byter vi till rälsbuss igen för den sista turen till Söderhamn där möster Ingerd väntar i sin mörkblå Ford Vedette. Bagaget hämtas ut från resgodsutlämningen. Så iväg på slingriga åksjukevägar mot Skärså!

Helmer Vestlund möter oss på gällan med ett glatt: Ni har allt tur med semestervädret!

Han och fiskardrängen Torsten Söderqvist



Iländ i Saltpanna med polletteringskollin och annat, som moped, drickaback från Söderhamns bryggeri m.m. Hans övervakar paddeln för sommarens kanotturer...

har precis tagit ombord och stenat strömmingsskötarna i Helmers präktiga kutter. Man åker ju inte bara i "tommen" med sommargäster! Helmer skrattar när han ser vår packning: Å moped ska ni ha med er! Finns det nån väg i Saltpanna?

I sjöbodens dunkel finns det massor med pinaler som en 8-åring måste undersöka. Bomullsskötar i mängder hänger längs väggarna som julgranar klädda med strömmingsskjäll. Bränslefat, oljedunkar, håvar, skötbåtar, korksäckar, glaskulsflöten, trävålar, isbillar, stormlyktor, tjärpytsar, träkaggar: halvtunnor och fjärdingar och åttingar, tågvirke i olika dimensioner. Allt i en organiserad oordning. Allt med sin speciella

funktion, form och doft. Allt måste en vetgirig gosse känna på, fråga om och fösas undan från.

Mormor Anna, i hatt och kapp, beledsagas chevalereskt ombord och erbjuds en bekväm plats på sköthögen. Vi andra får klara oss ombord själva. Jag och bror Arne tar plats på rufftaket med huvudena nyfiket ner i ruffluckan. Möster – knappt 30 år – sakkunnigt bedömd som ett stilt fruntimmer och en ögonfröjd enligt fiskardrängen ägnas, enligt mig, onödigt stor uppmärksamhet. Helmers basker knuffas käckt på svaj och både han och fiskardrängen åstadkommer lustigheter och väl avvägda små



Mormor Anna, i hatt och kappa, erbjuds en bekväm plats på sköthögen. Bakom henne fr.v: Tore Söderqvist, min lillebror Arne, mor Ingrid, jag Hans, Torsten Söderqvist (fiskardräng, bror till Tore).

fräckheter som får mosters kinder att blomma upp i en klädsam rodnad. Men svarslös är hon inte där hon snörper på munnen och ger svar på tal.

I det dämpade sjöbodsljuset ter sig öpp-

ningen bakom kuttern som en betagande tavla. Inte ens J.M.W. Turner – ljusets konstnär – skulle kunna åstadkomma något så storartat. Ögonblicket är ändligt men bilden är evig för en receptiv 8-åring. I för-

sommarns ljusflöde är färgerna barnsligt klara. Molnspeglingar i av brisen vattrade vågor. Öarna i bakgrunden glindrar i soldiset, skrattmåsar, fiskmåsar, gråtrutar konstflyger. En andhona paddlar snarpande förbi med dunbollar på rad efter och en havstrut avvaktar på avstånd.

Helmer donar i ruffen, håller rödsprit i blåslampans uppvärmningskål. Tän-der på. En förnimmelse av sommarstugekök slår upp mot mig. Helmer pumpar upp trycket i blåslampan. Prövar brännaren. Lite för tidigt. Svart rök bolmar upp ur ruffluckan. Men den tar sig och snart schåsar hettan kring kulan på Västervikarn. (Tillverkad av Nilsson o Co. Mekanisk verkstad i Västervik. 12 – 15 hkr, minst ett ton tung) Efter en liten evighet börjar Helmer gunga svånghju-let fram och tillbaka. Och så tar han i och - PANG - motorn tändes med en smäll som får mig och brorsan att, nästan, göra i byx-orna! Helmer flinar. Kulmotorns dunkande studsar mot sjöbodväggarna. Med skräck-blandad förtjusning följer jag Helmers han-tering av rattar och spakar. Så reverserar han propellern och kuttern sugts makligt ut i ljuset från svala korsdraget i sjöboden till middagshetta. Solvärmen sluter sig lent kring en pojkkropp. Helmer vevar på ratten till flöjbara propellern. Det skummar och virvlar kring aktern. Den bastanta kuttern får långsamt styrfart. Svänger tungt och värdigt ut mot farleden uppvaktad av en svärm av optimistiskt skränande tärnor och kacklande måsar.

Fortsättning följer i nästa nr.

En tidningsnotis inlagd på Fb. Men när och från vilken tidning framgick inte.

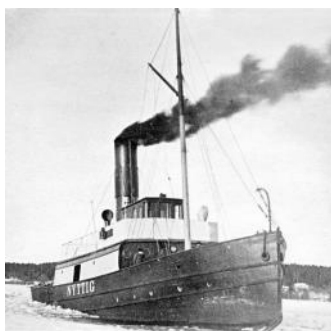
Emil Johansson, Stugsund.
I fredags avled i en ålder av nära 95 år f. ångbåtsbefälhavaren Emil Johansson, Stugsund.

Johansson var född i Åby i Kalmar län. Han växte upp i Sandhamn i Stockholms skärgård och kom till söderhamnstrakten 1888 då han fick anställning vid Söderhamns Transportbolag i Mariehill. Han arbetade först på »Nyttig» för att sedan bli befälhavare på bogscråten »Färdig». Den tjänsten uppehöll han änd till dess att Mariehills sågverk lades ner. De senaste 25 åren har han bott hos en son och sonhustru, där han fått ett andra hem. Trots sin höga ålder var han till för bara några år sedan pigg och kry och tog sina ständiga promenader till hamnen och besåg sjöfarten. Sjön,

båtarna och sjöfarten var hans liv och livsintresse. Allmänt uppskattad av alla han kom i beröring med vann han många vänner.

Närmast sörjande äro son, sonhustru, dotter, måg, barnbarn och barnbarnsbarn.

Finns det någon som har fler uppgifter? Kanske någon känner till något barnbarnsbarn? /red.



»Nyttig» och »Färdig» som Emil Johansson arbetade på. (Från Lars Brolins samling).

VINTERTID I STUGSUND FÖR 60 ÅR SEDAN

Åter några bilder av Lars Brolin, som föddes 1946, började fotografera 1963, då han fick sin första kamera som konfirmationspresent av morbror Gösta. Dessa bilder är från 1960-talet och finns nu på DiBiS och texten är också Lars Brolins. Lars kände sitt Stugsund, dess byggnader, människor och sjöfartshistoria. Lars var även en engagerad medlem i Söderhamns Kust- & Skärgårdsför-
ening. Det kommer fler tillfällen då vi kommer att presentera Lars Brolins bilder /Sture C.



Valfrid Hansson går in i sin affär på Strandgatan i Stugsund .
Sparken var ett flitigt använt färdmedel på den tiden.

DiBiS XLB 00032



En herre på spark utanför Valfrid Hanssons kemikalie- och pap-



Månsson med apan på axeln. Fr.v. Madsens hus, Axel Möllers stall och fastighet. Det var i fastigheten, som ölkrogn låg. Där PV-n står stod Valfrid Malmbergs kiosk.

DiBiS XLB 00039



Jonas Kalm: Bodde på Bergsgatan, arbetade vid järnvägen.

DiBiS XLB 00041



En stuveriarbetare, kallad Raggen, står vid Tage Erlandssons Pressbyråkiosk. I bakgrunden "Vita magasinet".

DiBiS XLB 00042



Kioskägare Tage Erlandsson vid Pressbyrån i Stugsund sätter upp löpsedlar, uppvaktad av ett par intresserade.

DiBiS XLB 00033

EN EFTERLYSNING FRÅN PER-ARNE ÅKERSTRÖM



ÖSTRA STORGATAN 1978

Per-Arne skriver:

"Bifogar några foton jag hittat, Taget med morsans INSTAMATIC -kamera så därför kvalitén.

Kanske det kan passa era samlingar. **Har du möjligen något foto på Erik Eriksson?** Jag har för mej att jag har haft/sett ett på honom och Olle Roos när dom arbetade med balkarna till båtlyftkranen men jag kan inte hitta det. Erik avled ju tragiskt ganska nyligen.

Hälsar Per Arne Å."

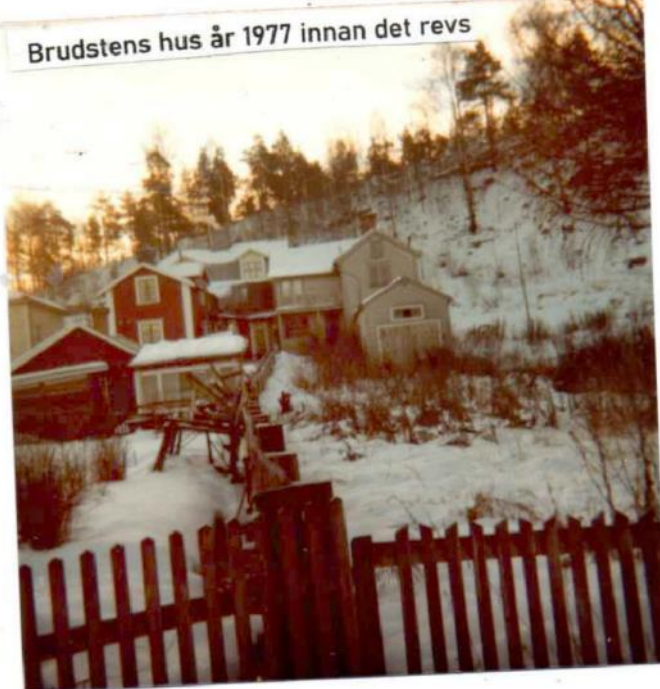
- Kanske någon läsare kan hjälpa Per-Arne? -

Den röda husgaveln är Fiskarmuseet som ägdes av familjen Laurin till 1997, då Söderhamns Kust- & Skärgårdsförening fick köpa det. Kolla blomprakten också. /red./

HELGE LAURIN och
GUSTAV HOLM 1978



Brudstens hus år 1977 innan det revs



Söderhamns Kust & Skärgårdsförening

Ordförande

Nils Stefansson

nils.stefansson@nastefansson.se 070-569 49 47

Kassör:

Barbro Olsson
grimshararna@gmail.com
073-023 57 55

Styrelseledamöter & ersättare

Gunilla Häggbom, Astrid Forslund, Sven Gunnar Johansson, Therese Rohde och Lennart Nilsson
Ersättare: Lennart Andersson, Anders Burman och Hans Fryklund

Sekreterare

Denny Månsson
dennygoran@gmail.com
0270-281108, 070-5424855

I samarbete med



Bränningen-redaktion:

Sture Claesson (layout), Hans Fryklund (research o. IT),
Curt Risell. Nils Stefansson (ansv. utg.).



Kust & Skärgård
Söderhamn



Kustochskärgårds-
föreningen

Hemsida: www.skargardsforeningen.se

E-post: info@skargardsforeningen.se

Kust & Skärgårdsföreningens målsättning är att värna om kustens och skärgårdens miljö och dess kulturarv.

Se vår hemsida <http://www.skargardsforeningen.se> under **Aktuellt**.

Där finns våra träffar inlagda. Vi träffas för det mesta i vår föreningslokal Gäddan.

Vi jobbar ibland praktiskt med lokalen, ibland diskuterar vi händelser och historier, skriver och katalogiserar, samt inte minst viktigt, tar en kopp kaffe och macka. Vi välkomnar alla som är intresserade av Skärgården och dess miljö.

Medlemsavgiften är 300:-/år

Bg 5705-0700

Välkommen att bli medlem!

INBJUDAN TILL

ÅRSMÖTE

Söderhamns Kust- & Skärgårdsförening
Torsdagen den 21 mars kl. 19.00
Studiefrämjandets lokal, Källgatan 9

PROGRAM:

"FISKE FÖRR OCH NU"
Lars-Ove Flodberg
berättar



Kaffe/te med tilltugg serveras. VÄLKOMNA!

Dagordning

1. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
2. Fråga om mötet är stadgeenligt utlyst.
3. Val av två justeringsmän.
4. Verksamhetsberättelse och ekonomisk rapport.
5. Revisionsberättelsen.
6. Fråga om ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.
7. Val.
 - A) Val av ordförande för kommande verksamhetsår. Förslag: Nils Stefansson
 - B) Val av 4 styrelseledamöter för en tid av 2 år. Förslag: Barbro Olsson, Denny Månsson, Lennart Nilsson samt Elin Flyman för 1 år.
Val av styrelsesuppleanter för en tid av 1 år. Förslag: Lennart Andersson, Hans Fryklund., Anders Burman
 - C) Val av 2 revisorer för 1 år. Förslag: Erik Nilsson och Barbro Ahl samt två personliga ersättare för dessa.
Förslag: Sven Andersson och Eivy Ängvald
 - D) Val av 3 ledamöter i valberedningen på 1 år. Förslag: Eilert Andersson och Lotten Norling.
 - E) Val av Bränning kommitté. Förslag: Sture Claesson, Hans Fryklund, och Curt Risell.
 - F) Val av representanter till Skärgårdarnas Riksförbund. Utses av styrelsen.
 - G) Val av representant till Hembygdsförbundet. Förslag: Barbro Olsson.
8. Förslag till budget och verksamhetsplan för verksamhetsåret 2024
9. Fastställande av årsavgift
10. Behandling av motioner, som inlämnats till styrelsen
11. Anmällda frågor
12. Avslutning

/styrelsen